Mihail Braga, producător de brichete din raionul Ialoveni:
despre economia verde și
despre cum e să fii antreprenor acasă în Moldova

Articol realizat pe baza interviului cu antreprenorul,
desfășurat pe 22.11.19 la fabrica sa, amplasată lîngă s. Horești

În anul 2015, 13% din energia consumată în Republica Moldova provenea din surse regenerabile, iar 92% din energia regenerabilă – din biocombustibil solid. Către anul 2020, Republica Moldova și-a propus ca 17% din consumul total de energie să fie din surse regenerabile. *[sursa: www.md.undp.org]*

Mihail Braga are 44 de ani și de 5 ani conduce o mini-fabrică de producere a brichetelor *(brichet – produs de formă paralelipipedică, ovoidală etc., obținut prin presarea rumegușului rezultat din prelucrarea lemnului sau din alte materiale (paie, coji de floarea soarelui, de nucă, lemn de viță de vie etc.) care se întrebuințează ca combustibil)*, amplasată în preajma satului Horești, raionul Ialoveni, la 16 km distanță de or. Ialoveni și 20 km de capitală. Totodată, antreprenorul a activat și activează în cadrul APL-2. Deși a fost foarte tentat în ultimii ani să spună adio țării și s-o ia pe calea migrației, n-a făcut-o. Împreună cu soția sa, a hotărît să se implice în domeniul de antreprenoriat verde pentru că este îngrijorat de schimbările climatice globale, de impactul acestora asupra generațiilor care vin, atît ca simplu cetățean, cît și ca părinte a unui școlar în clasele primare. După ce a analizat în detaliu toate aspectele potențialei afaceri, în special piața de desfacere și cît de solicitate ar fi brichetele pe care le-ar produce, și-a „lansat" afacerea în 2014.

Producătorul a beneficiat de utilaj pentru producerea brichetelor. A achiziționat utilajul prin leasing, oferit în cadrul proiectului „Energie și biomasă", proiect finanțat de UE, cofinanțat și implementat de PNUD în perioada 2011-2018, cu un buget total de circa 23 mln euro.

Materia primă principală pe care o folosește producătorul sînt cojile de floarea soarelui, mai rar rumegușul din lemn, paie și cojile de nucă. *„Important este ca materia primă să fie cît mai omogenă, sau la fel de uscată, sau la fel de jilavă"* – spune antreprenorul. Pentru anul viitor își propune să colecteze un alt fel de materie primă – lemnul de viță-de-vie, precum și să-și modernizeze linia de producție prin automatizarea procesului de lucru la tocător (acum se face manual, cu furca).

„Cerere este, dar cea mai mare problemă este asigurarea cu materie primă" – spune dl Braga, iar utilajul pe care îl are nu este folosit nici pe departe la întreaga capacitate. În Moldova, principala sursă de materie primă sînt procesatorii de oleaginoase, întrucît materialul cel mai des folosit pentru brichetare sînt cojile de floarea soarelui (preponderent această materie primă se găsește la producătorii din zona Bălți).

În ce constă procesul de producere a brichetelor la fabrica lui Mihail Braga?

1. transportarea și descărcarea materiei primei,
2. trecerea prin sită (filtrarea de impurități),
3. mărunțirea materiei prime prin două tocătoare de capacitate diferită (un tocător ar fi insuficient pentru atingerea nivelului necesar de mărunțire pentru obținerea unor brichete de calitate),
4. uscarea materiei prime mărunțite,
5. brichetarea propriu-zisă prin presa de brichetare.

Spre deosebire de unii colegi din domeniu care lucrează cu instituțiile publice (sociale, gen grădinițe, școli, spitale), Mihai Braga își vinde producția preponderent gospodăriilor casnice din zona de centru a țării (livrează estimativ pe o rază de 50 km distanță de Horești; la distanțe mai mari, costurile de transport devin prea mari, la fel și concurența se face simțită). Antreprenorul menționează că este sigur că o parte din cumpărători aleg încălzirea cu brichete anume din motive ecologice, însă acest segment de populație nu este încă unul semnificativ, majoritatea alegînd să procure acest tip de material pentru foc fie din rațiuni de economie financiară, de comoditate (nu este nevoie să piardă timp cu tăiatul lemnelor etc.) sau din plăcere.

Un aspect alarmant pe care l-a punctat antreprenorul îl reprezintă tăierea accelerată a pădurilor și anume că dinamica defrișărilor nu corespunde nici pe departe cu viteza de restabilire a sectorului forestier. *„În 10 ani n-o să mai avem ce tăia; noi (Moldova) tăiem foarte mult lemn pentru încălzire și nu este chiar logic din moment ce avem atîtea deșeuri care ar putea fi utilizate pentru încălzire, avînd atîtea terenuri în paragină care ar trebui să fie împădurite”* – spune antreprenorul. Totodată, acesta consideră că rolul statului în promovarea economiei verzi este unul foarte important.

Pentru ca încălzirea cu brichete să fie rentabilă pentru un utilizator de cazan pe biomasă, dl Braga spune că trebuie să fie luați în calcul mai mulți factori: felul în care operatorii exploatează cazanul, capacitatea cazanului să fie adaptată pe necesitățile termice reale ale casei/instituției ce urmează a fi încălzite (întrucît cazanul lucrează „optim” atunci cînd se exploatează aproape de capacitatea maximă). La fel, trebuie analizată în detalii starea tehnică a întregului sistem de încălzire etc. Dacă sînt luați în considerare toți acești factori, încălzirea cu biomasă ar putea genera economii de 50-60% în comparație cu încălzirea pe cărbune și ceva mai puțin comparativ cu încălzirea pe bază de gaz natural. Prețul pentru o tonă de brichete din coajă de floarea soarelui este de circa 2400 de lei, iar pentru cele din rumeguș de lemn de 3000 de lei (1 tonă de brichete = 4-5 m^3 de lemne care costă circa 3500 de lei).

Acum cîțiva ani, ca producători autohtoni de brichete și peleți în Moldova erau înregistrați circa 120 de antreprenori. Dl Braga spune că mulți din ei au renunțat la afacere (chiar din rîndurile beneficiarilor proiectului „Energie și biomasă”), din diverse motive. Producătorul mai menționează că din cei care au procurat în leasing utilaje pentru brichetare, la moment mai activează doar doi.

O altă problemă majoră, una deja arhicunoscută și devenită deja cronică pentru Moldova, este lipsa forței de muncă. În afacerea dlui Braga sînt antrenați patru muncitori, iar dînsul îndeplinește paralel mai multe funcții, pe lîngă cea de director-administrator, și cea de contabil, de șofer care

livrează producția, de „dereticătoare” și de mecanic. De specialitate, antreprenorul este inginer-tehnolog în vinificație.

În final, antreprenorul a punctat importanța asocierii producătorilor, în special la etapa de procurare a utilajului și echipamentului (foarte scump pentru a fi achiziționat de unul singur). Fără aplicarea în practică a unui model eficient de asociere, producătorii autohtoni vor întîmpina mari dificultăți de a supraviețui și, cu atît mai mult, de a se dezvolta pe piață, inclusiv pentru export.

***

Informaţii de interes:

Alegerea biocombustibilului calitativ şi adecvat tipului de cazan pe biomasă reprezintă precondiţii cheie pentru funcţionarea eficientă a centralelor termice pe biomasă. Puterea calorică a biocombustibilului şi, respectiv, preţul acestuia variază în funcţie de sursa de biomasă din care este produs:

Brichete/peleți cu umiditate de maxim 10%	Putere calorică brută (Mj/kg)
Coji de nucă	20
Coji de floarea soarelui	19
Rumeguş de lemn	18
Paie	15

Laboratorul de biocombustibili solizi din cadrul Universităţii Agrare este în prezent singurul laborator din Moldova care este acreditat pentru a testa parametrii fizici şi chimici ai biocombustibililor. Acreditarea a fost obținută în 2016. Laboratorul a beneficiat de echipament modern în valoare de circa 100 de mii de euro din fondurile europene ale Proiectului „Energie şi Biomasă”. Astfel, producătorii pot să demonstreze calitatea biocombustibilului plasat pe piață, iar consumatorii – să fie siguri de produsul achiziţionat. Certificarea calităţii biocombustibililor este obligatorie începând cu 25.03.2017, potrivit Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Cerinţele de calitate a biocombustibililor produşi în țară se conţin în Regulamentul cu privire la biocombustibilul solid, aprobat de Guvern (HG nr. 1070) pe 27.12.2013.

Acest articol a fost realizat în cadrul proiectului *“Crearea noilor oportunități de afaceri prin cunoașterea sporită despre dezvoltarea afacerilor bazate pe protecția mediului înconjurător / Creating new business opportunities by increased knowledge about environmentally driven business”*, finanțat din sursele Institutului Suedez și implementat în perioada 2018-2019.

